

Kaliforniya solucanları ile organik gübre üretimi hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	58889402-105[2016/127-1075]-70028
Tarih	28.12.2016

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

BALIKESİR VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü)

Sayı : 58889402-105[2016/127-1075]-70028

28.12.2016

Konu : Kaliforniya solucanları ile organik gübre üretimi

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, ... Vergi Dairesi Müdürlüğü mükellefi olduğunuz ve işletme hesabı esasına göre defter tuttuğunuz, Kaliforniya solucanları ile organik gübre üretimi yaptığınız, büyükbaş hayvanların yetiştirildiği alanlardan ve ev kullanıcılarından temin ettiğiniz söz konusu solucanların; büyükbaş hayvan gübresi, çay atıkları, yumurta kabukları, muz kabukları vb. ile hazırlanan mamalarla beslendikleri ve mamayı sindirim sisteminden geçirerek işleyip vücuttaki enzimleri bırakması sonucunda gübre üretimi gerçekleştirdikleri belirtilerek, bedelsiz olarak temin ettiğiniz atık madde ve gübrelerin işletme defterinize kaydının nasıl yapılacağı ve bu durumun nasıl belgelendirileceği, nakliye

giderlerinin gider olarak mı yoksa maliyet olarak mı dikkate alınacağı, ayrıca çoğalan ve değeri katlanan solucanların işletme hesabı defterine hangi belge ile nasıl kaydedileceği ile yıl sonunda solucanların sayımının çok uzun zamanı alacağından envanter işlemlerinin nasıl yapılacağı hususlarında Başkanlığımız görüşünün bildirilmesi istenilmektedir.

Konuya ilişkin olarak Başkanlığımız Bandırma Vergi Dairesi Müdürlüğü ile yapılan yazışma sonucu cevaben alınan 14/10/2016 tarihli ve 14305 yazı ve eki yoklama fişinin tetkikinden; yaklaşık 8.000 metrekare alanda, 1.500 metrekare kapalı alan içerisinde birbirine bitişik nizam 4 ayrı bölümde (1. bölüm büyükbaş hayvan gübresi giriş alanı, 2. bölüm üretim alanı, 3. bölüm kurutma alanı, 4. bölüm hijyen ve depolama alanı) faaliyetinizi sürdürdüğünüz, makina parkurunuz ve gübrelerin olgunlaşma süreci tamamlanmadığından işletmeniz kurulduğundan bugüne kadar organik gübre satışı yapmadığınız, üretim yerinde sadece üretilen Kaliforniya solucanlarının satışını gerçekleştirdiğiniz, solucanları adet bazında paketlemeden üstü delikli hazır plastik saklama kaplarına koymak suretiyle sattığınız, bu satışın üretim yerinde gerçekleştiği, ayrıca satış mağazanız olmadığı, işyerinizde başka bir faaliyetinizin bulunmadığı ve bir adet işçi çalıştırdığınız hususlarının tespit edildiği anlaşılmıştır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 52 nci maddesinde; "*Zirai faaliyetten doğan kazanç zirai kazançtır.*

Zirai faaliyet; arazide, deniz, göl ve nehirlerde, ekim, dikim, bakım, üretme, yetiştirme ve ıslah yollarıyla veyahut doğrudan doğruya tabiattan istifade etmek suretiyle nebat, orman, hayvan, balık ve bunların mahsullerinin istihsalini, avlanmasını, avcılar ve yetiştiricileri tarafından muhafazasını, taşınmasını, satılmasını veya bu mahsullerden sair bir şekilde faydalanılmasını ifade eder.

...

Mahsullerin değerlendirilmeleri maksadıyla ve zirai istihsale müteferri olarak işlenmesi de zirai faaliyete girer. Ancak, bu ameliye, aynı teşebbüsün cüz'ünü teşkil eden bir işletmede vukua geliyorsa, bu ameliyenin zirai faaliyet sayılabilmesi için işletmenin sınai bir müessese ehemmiyet ve genişliğinde olmaması ve faaliyetini, cüz'ünü teşkil ettiği teşebbüsün mahsullerine hasretmesi şarttır.

...

Yukarıda yazılı faaliyetlerin içinde yapıldığı işletmelere zirai işletme, bu işletmeleri işleten gerçek kişilere (Adi şirketler dahil), vergiye tabi olsun veya olmasınlar, çiftçi ve bu faaliyetler neticesinde istihsal olunan maddelere de mahsul denir.

..." hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanunun 53 üncü maddesinde, çiftçilerin elde ettikleri zirai kazançların, bu Kanunun 94 üncü maddesine göre hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirileceği, 54 üncü maddede yazılı işletme büyüklüğü ölçülerini aşan çiftçiler ile bir biçerdövere veya bu mahiyetteki bir motorlu araca veya on yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olan çiftçilerin kazançlarının gerçek usulde (zirai işletme hesabı veya diledikleri takdirde bilanço esasına göre) tespit olunarak vergilendirileceği, kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerin bu kazançları için beyanname vermeyecekleri hüküm altına alınmıştır.

Yine aynı maddenin beşinci fıkrası hükmü uyarınca, kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçiler, yazılı olarak vergi dairesinden istemde bulunmaları halinde izleyen vergilendirme dönemi başından, işe yeni başlayanlar ise işe başlama tarihinden itibaren gerçek usule geçebilmektedirler. Ayrıca , Gelir Vergisi Kanununun 54 üncü maddesinde yazılı işletme büyüklüğü ölçülerini aşanlar, müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren gerçek usulde vergilendirileceklerdir. Gerçek usule tabi olanlardan bu ölçülerin altında kalanlar ise, müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilebilmektedirler.

Bu çerçevede, anılan Kanunun 54 üncü maddesinde, zirai kazancın gerçek usulde tespiti bakımından bir takvim yılı içinde dikkate alınacak işletme büyüklüğü ölçüleri belirlenmiş olup söz konusu maddede, solucan yetiştiriciliği faaliyeti ile ilgili olarak herhangi bir işletme büyüklüğü ölçüsü belirlenmemiştir.

Ayrıca, yine aynı Kanunun 94 üncü maddesinde, kimlerin vergi tevkifatı yapmakla yükümlü oldukları sayılmış, (11) numaralı bendinde de çiftçilerden satın alınan zirai ürünlerin alış bedeli üzerinden bu çiftçilerin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapılacağı hükme bağlanmıştır. Söz konusu tevkifat oranları Bakanlar Kurulunun 12/01/2009 tarih ve 2009/14592 sayılı Kararı ile 01/01/2009 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, hayvanlar ve bunların ürünleri ile kara ve su avcılığı ürünleri için % 2, diğer zirai ürünler için ise % 4, ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınan hayvan ve hayvansal ürünlerde % 1, diğer zirai ürünlerde ise % 2 olarak belirlenmiştir.

Öte yandan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 235 inci maddesinde; "*Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tesbit edilenler ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçilerden satın aldıkları malların bedelini ödedikleri sırada iki nüsha makbuz tanzim etmeye ve bunlardan birini imzalayarak satıcı çiftçiye vermeye ve diğerini ona imzalatarak almaya mecburdurlar. Mal tüccar veya çiftçi adına bir adamı veya mutavassıt tarafından alındığı takdirde makbuz bunlar tarafından tanzim ve imza olunur.*

Çiftçiden avans üzerine yapılan mübayaalarda, makbuz, malın teslimi sırasında verilir.

Müstahsil makbuzunun tüccar veya alıcı çiftçi nezdinde kalan nüshası fatura yerine geçer.

..." hükmüne yer verilmiştir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, solucan yetiştiriciliği faaliyetiniz neticesinde elde edilecek kazanç ziraî kazanç sayılacak olup; solucan yetiştiriciliği faaliyetine ilişkin işletme büyüklüğü ölçüsü belirlenmemiş olduğundan, bu faaliyetiniz nedeniyle elde edeceğiniz kazançların Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 11 numaralı bent hükümleri dikkate alınarak, tevkif suretiyle vergilendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca tevkif suretiyle vergilendirilecek ziraî kazancınız için defter tutma ve beyanname verme yükümlülüğünüz de bulunmamaktadır.

Öte yandan, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile defter tutmak zorunda olan çiftçiler tarafından şahsınızdan solucan veya gübre alışı yapılması halinde bu mükelleflerce tarafınıza müstahsil makbuzu düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak, solucanların ve üretilen organik gübrelerin, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinde sayılanlar dışındaki kişilerce tarafınızdan satın alınması halinde, gelir vergisi tevkifatı yapılmayacak olup ayrıca alım satıma ilişkin belge de düzenlenmeyecektir.

Diğer taraftan, mükellefiyet yönünden bağlı bulunduğunuz ... Vergi Dairesi Müdürlüğüne yazılı olarak başvurduğunuz takdirde, izleyen vergilendirme dönemi başından itibaren, Kaliforniya solucanı yetiştiriciliği faaliyeti nedeniyle elde etmiş olduğunuz ziraî kazancınızın gerçek usulde tespit olunarak vergilendirilebileceği tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu 3zelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu 3zelge geçersizdir.

(***) Talebiniz zerine tayin edilmiş olan bu 3zelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026